

Avdelning
Analysavdelningen
Handläggare
Tomas Gustavsson
08-563 086 44
Tomas.gustavsson@uka.se

Datum/ löpnummer 2018-02-20 /01

Universitetskanslersämbetets statistiska analyser är en av formerna för att löpande redovisa utvecklingen inom utbildningen på grundnivå och avancerad nivå samt på forskarnivå. Analyserna innefattar även utvecklingen inom personalområdet och högskolans ekonomi.

Uppföljning av studenters aktivitet på kurs

Universitetskanslersämbetet har i uppdrag av regeringen att följa utvecklingen av studenters aktivitet på kurs med fokus på så kallade inaktiva studenter, det vill säga studenter som inte uppvisat någon registrerad kursrelaterad aktivitet. Analysen visar att under läsåret 2015/16 var andelen inaktiva studenter 10,8 procent av det totala antalet studenter, vilket är en minskning med 0,7 procentenheter i jämförelse med läsåret 2012/13. Analysen visar vidare att andelen inaktiva studenter är större på fristående kurser än på program och att andelen inaktiva varierar stort mellan olika utbildningsområden. Dessutom är andelen inaktiva män större än andelen inaktiva kvinnor.

Denna analys är en uppdaterad version av den publicerad 2018-02-20. Stiftelsen Högskolan i Jönköping har efter publicering lämnat korrigerade uppgifter. Tabell 2 har uppdaterats med dessa uppgifter. I övrigt är analysen inte korrigerad.

En av Universitetskanslersämbetets (UKÄs) uppgifter är att granska hur effektivt verksamheten bedrivs vid universitet och högskolor. Enligt myndighetens regleringsbrev för 2013 och 2014 skulle ämbetet inom ramen för uppdraget utveckla uppföljningen av så kallade inaktiva studenter¹, enkelt uttryckt studenter som inte aktivt deltar i studierna. Detta var en konsekvens av att regeringen i budgetpropositionen för 2013 (prop. 2012/13:1, utgiftsområde 16) föreskrevit att lärosätenas endast ska få ersättning för de studenter som aktivt deltar i studierna. En student som endast är registrerad på en kurs utan att bedriva studier bör inte ingå i avräkningen mot det så kallade takbeloppet. Regeringen hade identifierat att detta ändå skedde och minskade därför lärosätenas takbelopp med 440 miljoner kronor 2013.² De indragna medlen återfördes emellertid till sektorn som kvalitetsförstärkning genom höjda ersättningsbelopp för vissa områden.

UKÄs uppdrag att utveckla uppföljningen av studenters aktivitet på kurs har resulterat i ett antal analyser. I analysen *Studieaktivitet mätt i högskolepoäng 2013/1* togs en definition av inaktiva studenter fram, och i analysen *Att utveckla uppföljningen av inaktiva studenter 2014/2* genomfördes en fördjupad analys utifrån den definitionen. Dessutom fick UKÄ i regleringsbrevet för 2015 i uppdrag att följa utvecklingen av studenters aktivitet på kurs och gjorde då en uppföljning av inaktiva studenter läsåren 2012/13 – 2014/15 utifrån metoder och definitioner som tagits fram i tidigare analyser.³

¹ Inaktiva studenter mäts i denna analys i form av helårsstudenter. En helårsstudent är en student som är registrerad för heltidsstudier under ett kalenderår (60 högskolepoäng), eller registreringar av flera studenter för mindre utbildningsmängder som tillsammans adderar till 60 högskolepoäng. En helårsprestation är 60 avklarade högskolepoäng.

² Indragningen motsvarade hälften av de helårsstudenter höstterminen 2009 som enligt universitets- och högskoleregistret inte motsvarades av några tagna högskolepoäng under läsåret – omräknat till ekonomiska termer med hjälp av avrundade ersättningsbelopp.

³ *En uppföljning av studenters aktivitet på kurs*. Statistisk analys 2016/1, Universitetskanslersämbetet

Datum
2018-02-20

Reg.nr
111-267-17

Även i myndighetens regleringsbrev för 2017 fick UKÄ i uppdrag att ”*följa utvecklingen av studenters aktivitet på kurs*”. Denna analys är en redovisning av detta uppdrag. UKÄ har valt att använda samma metod som användes i analysen från 2016 för läsåren 2012/13 – 2014/15.

Definition av en inaktiv student

I enlighet med tidigare arbete kommer uppföljningen av studenters aktivitet på kurs följas upp genom att följa utvecklingen av inaktiva studenter, det vill säga de studenter som inte uppvisar någon registrerad aktivitet i det studieadministrativa systemet Ladok på en kursregistrering. Ämbetet är medveten om att det med hjälp av uppgifterna i Ladok inte går att helt avgöra om en student är aktiv eller inte. En student kan mycket väl ha deltagit aktivt i utbildningen utan att någon aktivitet registrerats i Ladok. Vi hänvisar till tidigare analyser för en mer utförlig diskussion kring begreppet inaktiva studenter. En inaktiv student definieras som:

En student som inte tar några poäng, under aktuell termin samt nästföljande termin, på en specifik kurs som studenten är registrerad på inom ett visst lärosäte och som samtidigt inte uppvisar någon aktivitet inom denna kurs. Aktivitet definieras som (i) godkänt resultat på noll poäng⁴ eller mer, (ii) underkänt resultat på noll poäng eller mer, (iii) godkänd kurs, eller (iv) anmält sent avbrott på kurs.

Det är viktigt att notera att uppföljningen inte avser specifika studenter utan är kopplad till kursregistreringar. En student kan klassas som inaktiv student på en kurs men aktiv student på en annan kurs.

I analysen används begreppet *nollpoängare* för hela populationen av studenter som inte tagit några poäng på en kursregistrering. Gruppen *inaktiva studenter* är den delmängd av gruppen nollpoängare som inte visar några spår av aktivitet i Ladok kopplat till en specifik kursregistrering. Gruppen nollpoängare består alltså dels av aktiva nollpoängare som har registrerad aktivitet i Ladok och dels av inaktiva nollpoängare (det vill säga gruppen inaktiva studenter enligt ämbetets definition) där ingen aktivitet finns registrerad i Ladok. Gruppen *aktiva studenter* utgörs av de kursregistreringar där studenterna har registrerad kursaktivitet i Ladok, oavsett om de har tagit poäng eller inte. Storleken på grupperna mäts genom antalet helårsstudenter.

Presentationen av studenters aktivitet på kurs fokuserar främst på gruppen inaktiva helårsstudenter i relation till den totala gruppen av aktiva helårsstudenter (det vill säga både studenter som tar och inte tar några poäng inom ramen för en kursregistrering). Då definitionen av inaktiva studenter utgår ifrån vilka spår av aktivitet som finns i Ladok baseras analysen på data från lärosäten som använder Ladok. Totalt uppmanades 36 lärosäten att redovisa uppgifter kring studenters aktivitet på kurs för den aktuella perioden och av dessa har 33 lärosäten rapporterat in uppgifter. Bortfallet beror till stora delar på problem med övergången till nya Ladok som beskrivs mer nedan.

⁴ Godkänt resultat på noll poäng kan exempelvis vara deltagande vid ett obligatoriskt kursmoment som inte ger några högskolepoäng men där deltagande krävs för godkänt resultat.

Datum
2018-02-20Reg.nr
111-267-17

Analysen fokuserar främst på läsåret 2015/2016 men jämförelser görs också med data från läsåren 2012/13-2014/15. Data fördelat på kön presenteras endast för läsåren 2014/15 och 2015/16. Samtliga lärosäten har använt den uttagsrutin som tagits fram av Ladokkonsortiet och som har använts vid tidigare tillfällen. Detta gör att uppgifterna vad gäller totalt antal helårsstudenter kan skilja något från andra uttag av antal helårsstudenter.

Bortfall på grund av nya Ladok

Sedan 2010 genomför Ladokkonsortiet ett projekt som innebär att ersätta det Ladok som använts fram till och med nu med ett nytt system. Övergången till det nya systemet pågår under perioden 2016-2018 och har inneburit att vissa lärosäten har haft svårigheter att redovisa uppgifter gällande studenters aktivitet på kurs. Detta beror till viss del på att det från början saknades en funktion i nya Ladok som möjliggör för lärosäten att redovisa dessa uppgifter. Detta medförde också att inget lärosäte hade möjlighet att redovisa siffror för läsåret 2016/17. De lärosäten vars uppgifter saknas helt är Kungl. Musikhögskolan⁵, Kungl. konsthögskolan⁶ och Mälardalens högskola⁷. Under 2018 kommer en funktion implementeras i Ladok som möjliggör för lärosätena att i framtiden kunna redovisa studenters aktivitet på kurs.

Analys

I denna analys presenteras utvecklingen av inaktiva helårsstudenter för läsåren 2012/13-2015/16 med fokus på det senaste läsåret. Utresande svenska utbytesstudenter ingår inte i analysen. För en redovisning av andelen inaktiva helårsstudenter i relation till den totala utbildningsvolymen per lärosäte se bilaga 1.

Figur 1 nedan visar utvecklingen av det totala antalet helårsstudenter, hur många av dessa kursregistreringar som inte resulterade i några tagna poäng inom två terminer (antal nollpoängare) samt hur många av dessa kursregistreringar där studenten inte uppvisade någon registrerad aktivitet på kursen (inaktiva helårsstudenter). Av det totala antalet helårsstudenter var det således knappt 41 400 kursregistreringar som resulterade i noll poäng och av dessa var det drygt 29 100 som inte uppvisade någon form av registrerad aktivitet på kursen.

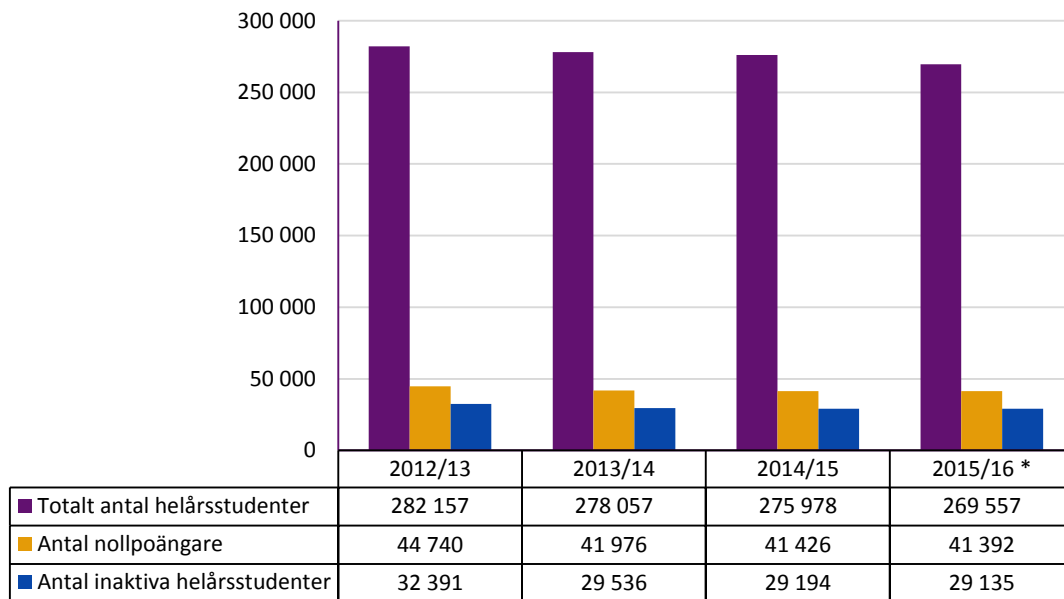
⁵ Övergick till nya Ladok innan de anmodades att redovisa siffror gällande inaktiva studenter

⁶ Använde inte Ladok före hösten 2016 har därför inte kunnat redovisa uppgifter från läsåret 2015/16.

⁷ Redovisade alla uppgifter innan övergången till nya Ladok, men efter att ett fel upptäckts i en av filerna kunde dessa inte återskapas

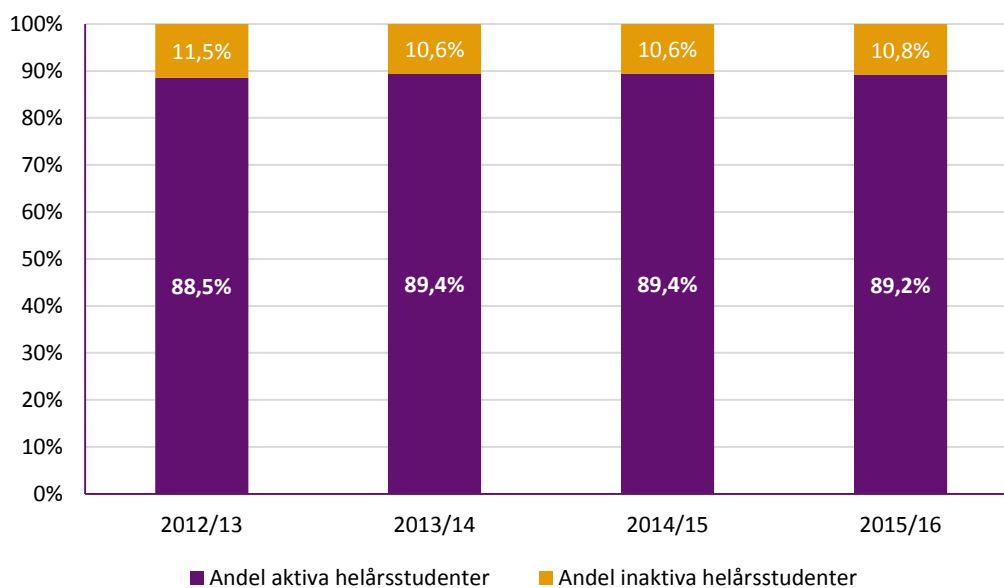
Datum
2018-02-20

Reg.nr
111-267-17

Figur 1. Antal helårsstudenter, antal nollpoängare och antal inaktiva helårsstudenter läsåren 2012/13-2015/16. *Notera att nedgången i antalet helårsstudenter under läsåret 2015/16 främst beror på att Mälardalens högskola, ca 6 500 helårsstudenter, inte är med i sammanställningen.

Av knappt 269 600 helårsstudenter var således drygt 29 100 inaktiva medan drygt 240 400 var aktiva studenter. Detta innebär att andelen inaktiva helårsstudenter av totala antalet helårsstudenter har minskat från 11,5 procent 2012/13 till 10,8 procent 2015/16 (figur 2). Detta var en marginell ökning från läsåret innan då andelen var 10,6 procent.

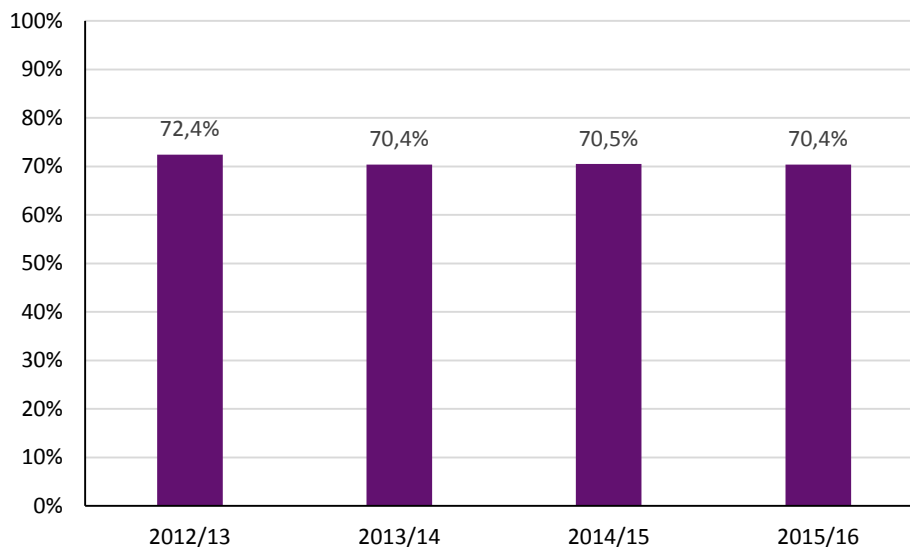

Figur 2. Andelen aktiva respektive inaktiva helårsstudenter för läsåren 2012/13-2015/16

Datum
2018-02-20

Reg.nr
111-267-17

Av figur 3 nedan framgår att av gruppen nollpoängare är det en stor majoritet som är inaktiva även om andelen marginellt har minskat i jämförelse med föregående läsår. Av de 41 400 helårsstudenter som inte tog några poäng var således drygt 29 100 helårsstudenter inaktiva enligt ämbetets definition. På tre läsår har andelen inaktiva helårsstudenter av gruppen nollpoängare minskat från 72,4 procent 2012/13 till 70,4 procent 2015/16. Andelen har legat precis över 70 procent de senast tre läsåren.

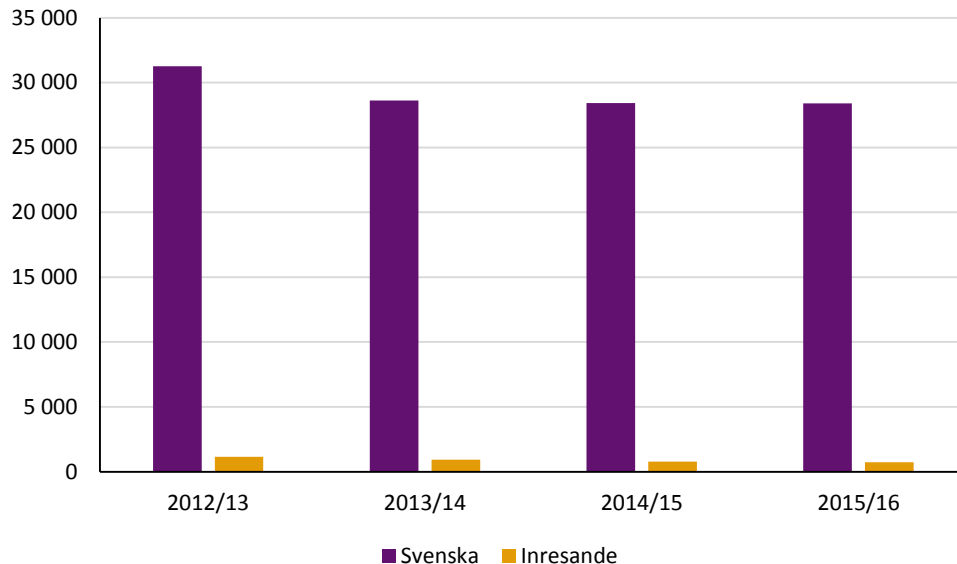
Figur 3. Andel inaktiva helårsstudenter av gruppen nollpoängare för läsåren 2012/13-2015/16

Inresande helårsstudenter utgör en liten del av antalet inaktiva helårsstudenter

Inresande helårsstudenter utgjorde en liten del av antalet inaktiva helårsstudenter. Av de drygt 29 100 helårsstudenter som klassades som inaktiva under 2015/16 var endast drygt 700 inresande studenter. Andelen inresande studenter av inaktiva studenter har därmed minskat under mätperioden från 3,5 procent till 2,5 procent. Totalt var det knappt 7 800 inresande helårsstudenter läsåret 2015/16 och av dessa var således drygt 9 procent inaktiva. Då inresande helårsstudenter utgör en så liten grupp kommer svenska och inresande helårsstudenter i de följande avsnitten redovisas sammanslaget.

Datum
2018-02-20

Reg.nr
111-267-17

Figur 4. Antal inaktiva helårsstudenter fördelat på svenska respektive inresande studenter för läsåren 2012/13-2015/16

Andelen inaktiva helårsstudenter varierar mellan olika utbildningsområden. Statliga lärosäten, utom Försvarshögskolan och Sveriges lantbruksuniversitet, får anslag för utbildning på grundnivå och avancerad nivå för helårsstudenter och helårsprestationer. Takbeloppet anger hur mycket ersättning varje lärosäte maximalt kan få. All utbildning är indelad i kurser, vilka klassificeras till ett eller flera utbildningsområden. Varje utbildningsområde har sedan ett visst ersättningsbelopp kopplat till sig för helårsstudenter respektive helårsprestationer. Ett lärosätes sammanlagda ersättning för utbildning på grundnivå och avancerad nivå beräknas sedan utifrån antalet helårsstudenter och helårsprestationer inom respektive utbildningsområde multiplicerat med det aktuella ersättningsbeloppet, dock begränsat av takbeloppet (se bilaga 2 för en förteckning över ersättningsbeloppen för respektive utbildningsområde 2016). En student som är registrerad på en kurs, men inte tar några poäng på kursen ger därmed endast ekonomisk ersättning motsvarande kursens poängstorlek mätt i antalet helårsstudenter och inte för helårsprestationer. Även registrerade studenter som inte aktivt deltar i undervisningen avräknas mot antalet helårsstudenter som kursens poäng utgör. Om studenten själv har anmält avbrott på kursen och inte tagit några poäng utgår ingen ersättning.

I tabell 1 nedan redovisas antalet helårsstudenter per utbildningsområde samt andelen inaktiva helårsstudenter för respektive område. Storleken mätt i antalet helårsstudenter mellan områden varierar stort och det gör också andelen inaktiva helårsstudenter. Utbildningsområde *Teologiskt* var det område med högst andel inaktiva helårsstudenter, mer än var fjärde helårsstudenter var inaktiv under läsåret 2015/16. Relativt hög andel hade även de stora utbildningsområdena *Humanistiskt* och *Naturvetenskapligt* med 18

Datum
2018-02-20

 Reg.nr
111-267-17

respektive 15 procent inaktiva helårsstudenter. I jämförelse med tidigare läsår var andelen inaktiva helårsstudenter relativt konstant för nästa alla utbildningsområden, förutom för några mindre områden där variationen är ganska kraftig från år till år. Låga andelar inaktiva helårsstudenter läsåret 2015/16 fanns bland annat inom *Odontologi, Medicin, Verksamhetsförlagd utbildning, Idrott, Teater och Opera*.

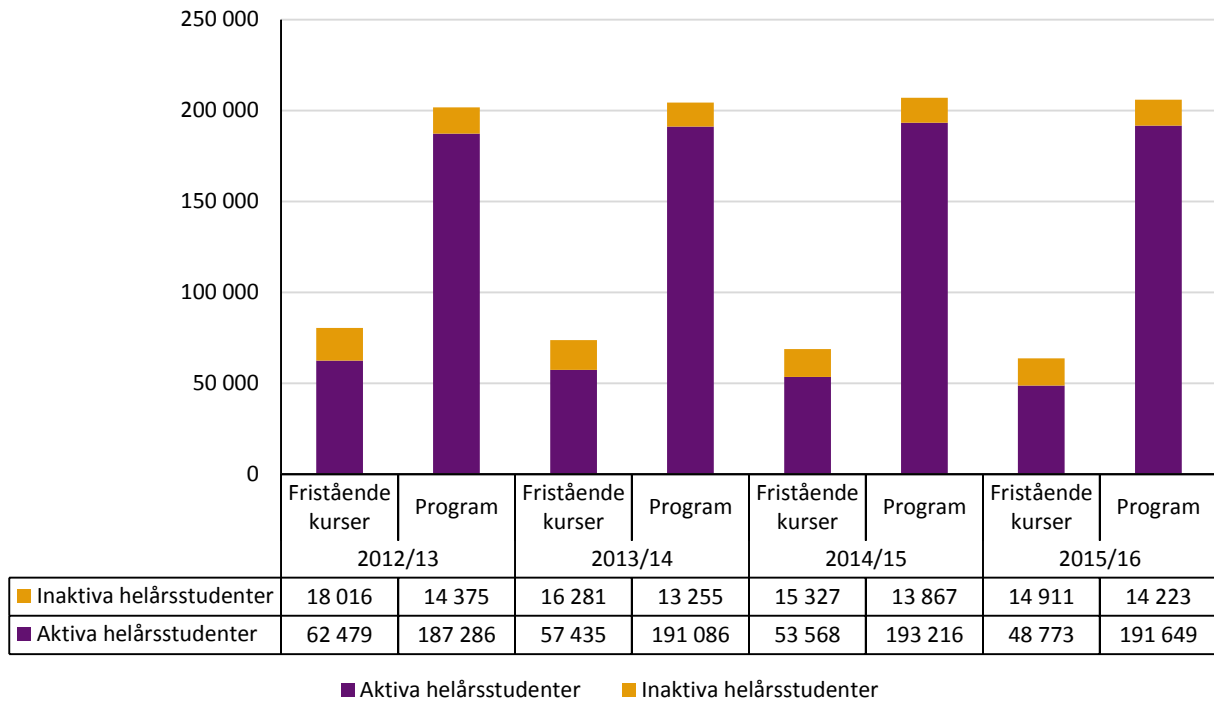
Tabell 1. Andelen inaktiva helårsstudenter och totalt antal helårsstudenter per utbildningsområde för läsåren 2012/13-2015/16

Utbildningsområden	Andel inaktiva studenter				Totalt antal helårsstudenter			
	2012/13	2013/14	2014/15	2015/16	2012/13	2013/14	2014/15	2015/16
Samhällsvetenskapliga området	11%	10%	10%	10%	68 574	67 468	65 060	63 777
Tekniska området	12%	11%	12%	12%	57 145	56 621	56 215	55 780
Naturvetenskapliga området	16%	15%	14%	15%	34 154	33 616	33 107	32 541
Humanistiska området	18%	18%	18%	18%	32 730	32 509	32 069	31 930
Vårdområdet	6%	5%	6%	7%	23 230	22 889	22 628	21 724
Medicinska området	5%	4%	4%	4%	17 579	17 848	17 987	17 904
Undervisningsområdet	7%	7%	6%	7%	15 803	13 977	12 621	12 738
Juridiska området	9%	8%	9%	8%	12 060	11 597	11 370	11 098
Övriga områden	11%	10%	10%	10%	6 578	5 712	5 443	5 274
Verksamhetsförlagd utbildning	3%	4%	4%	4%	1 698	3 463	3 713	4 222
Designområdet	7%	6%	6%	7%	3 334	3 345	3 348	3 249
Musikområdet	7%	7%	7%	8%	2 233	2 249	2 192	1 612
Odontologiska området	4%	4%	3%	6%	1 574	1 559	1 573	1 572
Farmaceutiska området	10%	10%	14%	12%	1 148	1 148	1 193	1 184
Idrottsliga området	8%	6%	6%	6%	1 492	1 187	1 146	1 302
Teologiska området	25%	28%	27%	27%	986	1 023	914	948
Konstområdet	6%	6%	9%	9%	626	727	812	827
Mediaområdet	5%	7%	5%	7%	728	678	720	705
Teaterområdet	3%	2%	3%	4%	268	250	226	285
Dansområdet	5%	7%	9%	13%	132	131	160	140
Operaområdet	2%	1%	3%	4%	42	53	65	61

Datum
2018-02-20

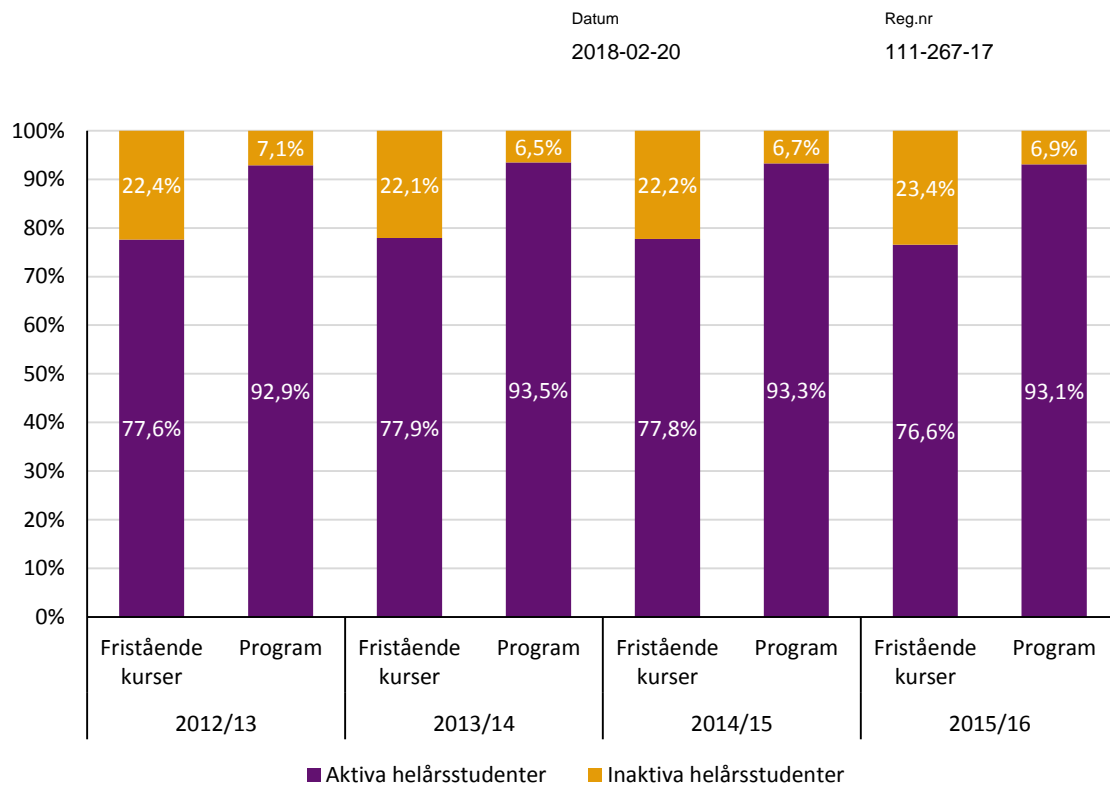
Reg.nr
111-267-17

Andelen inaktiva helårsstudenter större på fristående kurser än på program
Antalet inaktiva helårsstudenter var fler på fristående kurser än på program. Läsåret 2015/16 var 14 900 helårsstudenter på fristående kurser inaktiva vilket var knappt 700 helårsstudenter fler än på program.

Figur 5. Antalet aktiva och inaktiva helårsstudenter på fristående kurser respektive program för läsåren 2012/13-2015/16

Eftersom fristående kurser volymmässigt är betydligt mindre än program är andelen inaktiva helårsstudenter betydligt större på fristående kurser. Som figur 6 nedan visar var andelen inaktiva helårsstudenter på fristående kurser drygt 23 procent och på program knappt 7 procent läsåret 2015/16. För fristående kurser var detta en ökning med drygt 1 procentenhet i jämförelse med förra läsåret medan andelen inaktiva helårsstudenter på program har varierat mellan 6,5 procent och 7,1 procent under senaste fyra läsåren.

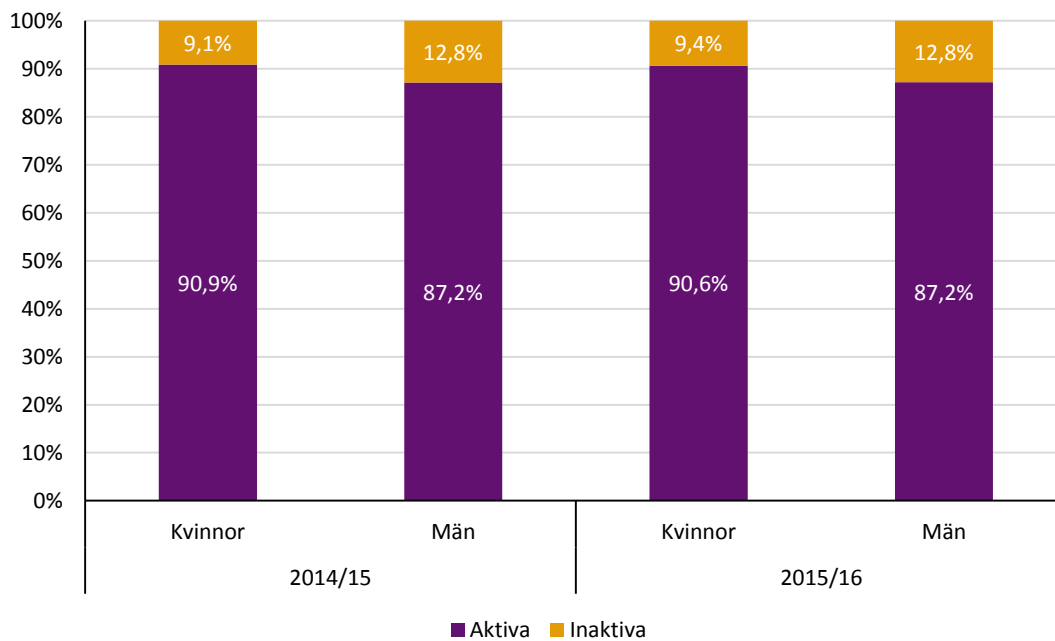
Figur 6. Andelen aktiva och inaktiva helårsstudenter på fristående kurser respektive program för läsåren 2012/13-2015/16

Större andel inaktiva män än kvinnor

Som nämnts ovan finns data fördelat på kön endast för läsåren 2014/15 och 2015/16. Andelen inaktiva män är större än andelen inaktiva kvinnor. Läsåret 2015/16 var knappt 13 procent av männen och drygt 9 procent av kvinnorna inaktiva. Detta är i nivå med läsåret innan. Som påvisats ovan har fristående kurser en större andel inaktiva helårsstudenter än program. Men då män och kvinnor i lika stor utsträckning läser fristående kurser kan skillnaden i inaktivitet mellan män och kvinnor inte förklaras utifrån den aspekten.

Datum
2018-02-20

Reg.nr
111-267-17

Figur 7. Andelen aktiva och inaktiva helårsstudenter uppdelat på kön läsåren 2014/15 och 2015/16.

Sammanfattning

Sammanfattningsvis visar analysen att andelen inaktiva helårsstudenter av det totala antalet helårsstudenter marginellt ökat i jämförelse med föregående läsår, från 10,6 procent till 10,8 procent. I jämförelse med läsåret 2012/13 har dock andelen inaktiva helårsstudenter minskat från 11,5 procent till 10,8 procent. I övrigt bekräftas resultaten från tidigare analyser att andelen inaktiva studenter är betydligt högre på fristående kurser än på program samt att män i något högre grad än kvinnor inte uppvisar någon registrerad kursaktivitet. Dessutom visar analysen att andelen inaktiva studenter varierar stort mellan olika utbildningsområden.

Datum
2018-02-20

 Reg.nr
111-267-17

Bilaga 1

Tabell 2. Andelen inaktiva helårsstudenter och totalt antal helårsstudenter för läsåren 2012/13-2015/16 per lärosäte.

Lärosäte	Andel inaktiva helårsstudenter				Totalt antal helårsstudenter			
	2012/13	2013/14	2014/15	2015/16	2012/13	2013/14	2014/15	2015/16
Blekinge tekniska högskola	13%	11%	20%	12%	3 181	2 813	3 349	3 084
Chalmers tekniska högskola	8%	7%	8%	7%	8 857	9 153	9 288	9 231
Ersta Sköndal högskola	7%	7%	3%	7%	819	801	772	850
Försvarshögskolan	12%	12%	8%	7%	448	502	490	544
Gymnastik- och idrottshögskolan	9%	6%	6%	4%	694	635	657	768
Göteborgs universitet	10%	9%	9%	10%	23 356	23 068	22 551	23 272
Högskolan Dalarna	11%	11%	11%	13%	5 429	5 636	5 699	5 789
Högskolan i Borås	8%	8%	8%	7%	5 428	5 208	5 131	5 329
Högskolan i Gävle	16%	13%	13%	22%	5 880	5 303	5 216	5 834
Högskolan i Halmstad	8%	7%	7%	8%	4 914	4 901	4 879	4 817
Högskolan i Skövde	13%	12%	11%	11%	3 979	3 801	3 722	3 670
Högskolan i Jönköping**	24%	22%	22%	20%	7 336	6 795	6 646	7 204
Högskolan Kristianstad	10%	9%	9%	10%	5 121	4 968	4 658	4 778
Högskolan Väst	13%	14%	13%	12%	4 631	4 816	4 718	4 357
Karlstad universitet	10%	9%	8%	8%	7 711	7 627	7 696	7 864
Karolinska institutet	5%	3%	4%	4%	5 763	5 592	5 857	5 839
Konstfack	6%	6%	5%	4%	626	675	698	634
Kungl. Musikhögskolan	6%	5%	3%	*	568	628	634	*
Kungl. Tekniska högskolan	10%	10%	10%	9%	12 002	11 315	11 308	11 894
Linköpings universitet	8%	7%	7%	7%	17 394	17 480	17 137	17 076
Linnéuniversitetet	11%	10%	11%	11%	13 628	13 085	13 072	13 312
Luleå Tekniska universitet	13%	10%	9%	9%	8 150	7 608	7 330	7 245
Lunds universitet	10%	10%	9%	8%	25 982	25 898	25 782	25 125
Malmö högskola	11%	9%	9%	12%	11 749	11 413	11 181	10 882
Mittuniversitetet	15%	12%	10%	11%	6 866	6 477	6 342	6 667
Mälardalens högskola	10%	9%	10%	*	7 025	6 662	6 586	*
Röda korsets högskola	2%	2%	2%	2%	472	485	539	628
Sophiahemmet högskola	6%	7%	8%	13%	465	479	517	671
Stockholms konstnärliga högskola	3%	5%	4%	10%	430	388	455	425
Stockholms universitet	17%	17%	16%	15%	27 474	27 068	26 403	25 442
Sveriges lantbruksuniversitet	24%	10%	10%	9%	3 798	3 841	3 800	3 766
Södertörns högskola	10%	11%	10%	10%	5 952	6 506	6 568	6 447
Umeå universitet	10%	9%	8%	14%	15 344	15 171	15 104	15 206
Uppsala universitet	14%	14%	17%	13%	22 374	23 167	23 019	22 580
Örebro universitet	7%	6%	6%	5%	8 311	8 095	8 175	8 325

*Uppgift saknas

** Stiftelsen Högskolan i Jönköping har efter publicering lämnat korrigerade uppgifter för läsåret 2015/16 (Dnr 111-5-18). Enligt högskolans uppgifter var antalet HST 6 705 och andelen inaktiva studenter 7 procent. Även tidigare läsårsuppgifter är felaktiga. Korrigerade kompletta uppgifter har inte kunnat lämnas på grund av uppgradering av studieadministrativt system.

Datum
2018-02-20

Reg.nr
111-267-17

Bilaga 2

Tabell 3. Ersättningsbelopp för en helårsstudent (HST) respektive en helårsprestation (HPR) per utbildningsområde för 2016.

Ersättningsbelopp 2016 (kronor)		
	HST	HPR
HSTJ*	30 843	20 098
Naturvetenskapligt, Tekniskt, Farmaci	52 593	44 352
Vård	55 913	48 427
Odontologiskt	46 238	53 862
Medicinskt	62 481	75 999
Undervisning**	37 515	39 301
Verksamhetsförlagd utbildning	53 165	51 582
Övrigt***	42 237	34 310
Design	149 034	90 801
Konst	211 578	90 834
Musik	128 575	81 295
Opera	306 407	183 296
Teater	296 289	147 578
Media	302 363	242 205
Dans	208 380	115 142
Idrott	108 586	50 249

*HSTJ avser humanistiskt, samhällsvetenskapligt, teologiskt och juridiskt utbildningsområde.

** Utbildning inom det allmänna utbildningsområdet och utbildningsvetenskapliga kärnan

*** Avser journalist- och bibliotekarieutbildning samt praktisk-estetiska kurser